

Datum

2024-10-23

Adress

Rönnebladsgatan 1 B

Diarienummer

GRF-2024-18875

Yttrande**Till**

Kommunstyrelsen

**Remiss angående Remiss Utbildningsdepartementet
- Offentlighetsprincipen eller insynslag (SOU
2024:28) och Offentlighetsprincipen med
lätnadsregler för mindre enskilda huvudmän i
skolväsendet (U2024/01169)**

STK-2024-1178**Sammanfattning**

Stadskontoret har gett grundskolenämnden möjlighet att yttra sig över en remiss från Utbildningsdepartementet avseende betänkandet *Offentlighetsprincipen eller insynslag – Allmänhetens insyn i enskilda aktörer inom skolväsendet* (SOU 2024:28) ("Skolinformationsutredningen"), samt den kompletterande promemorian *Offentlighetsprincipen med lätnadsregler för mindre enskilda huvudmän i skolväsendet*. Grundskolenämnden ställer sig positiv till en ökad insyn i de fristående verksamheterna och tillstyrker ett införande av offentlighetsprincipen. Grundskolenämnden invänder mot utredningens bedömning att förslagen inte förväntas innebära några större ekonomiska konsekvenser för kommunerna.

Yttrande

Grundskolenämnden konstaterar att flera av grundskolenämndens verksamheter skulle underlättas av en utökad insyn i de fristående verksamheterna. Nämnden bedömer också att vårdnadshavare, barn och allmänheten skulle gynnas av en utökad insyn i de fristående verksamheterna. Grundskolenämnden ställer sig därför positiv till utredningens förslag, och tillstyrker särskilt ett införande av offentlighetsprincipen (alternativ 1).

Grundskolenämnden skulle gynnas av en utökad insyn i de fristående verksamheterna

Grundskolenämnden konstaterar att grundskolenämndens verksamhet på flera sätt skulle gynnas av en utökad insyn i de fristående grundskolorna, bl.a. genom bättre möjlighet att ta fram kvalitativa underlag, effektivisera skolpliktsbevakningen och betala ut bidrag på lika villkor. Dessutom skulle en utökad insyn i de fristående

grundskolorna förhindra att elever ”dubbelplaceras”, dvs. placeras i både fristående och kommunal skola i samband med skolval. Det händer i dagsläget att elever ”dubbelplaceras” i de fall fristående skolor inte ger grundskoleförvaltningen insyn i vilka elever de antagit, vilket resulterar i att barn som önskar placering vid en specifik kommunal skola nekas plats trots att den elev som fått platsen i verkligheten kommer börja på en fristående skola. Dubbelplaceringen påverkar också de kommunala skolornas ekonomi och planeringsförmåga negativt, och belastar grundskolenämndens verksamhet.

Grundskolenämnden tillstyrker alternativ 1

Grundskolenämnden tillstyrker ett införande av offentlighetsprincipen i fristående skolverksamheter (alternativ 1). Nämnden anser att principiella skäl talar för att insynen i samtliga skolor ska vara densamma, oavsett om det rör sig om offentlig eller fristående verksamhet, och anser därför att offentlighetsprincipen bör gälla även för de fristående skolorna. Grundskolenämnden bedömer dessutom att det, utöver principiella skäl, finns många fördelar med att offentliga och fristående verksamheter omfattas av samma lagstiftning. Den lagstiftning som idag gäller för de kommunala skolorna – bl.a. TF och OSL – är väl beprövad, och det saknas tillräckliga skäl att skapa en parallell lagstiftning för de fristående skolorna, som på andra områden omfattas av samma lagstiftning som de kommunala skolorna.

Arkiv och kostnader

Grundskolenämnden noterar att de delar av remissen som gäller arkiv (att kommunen ska bli arkivmyndighet) för Malmö stads del rör kulturnämndens/kulturförvaltningens (Stadsarkivets) verksamhet, vars bedömning kommer inhämtas i den fortsatta handläggningen via stadskontoret.

Grundskolenämnden kan dock konstatera, vad gäller förslaget att kommunerna ska vara arkivmyndighet för de enskilda huvudmännen, att det finns såväl tradition som rutin för hantering av arkiv och för arkivtillsyn i den kommunala sektorn och att ett införande av ett sådant förfarande därför inte torde medföra några större svårigheter. Däremot ifrågasätter nämnden att ett sådant uppdrag inte skulle innebära några större kostnader för kommunen. Uppdraget skulle innebära inte bara övertagande av arkiv och tillsynsbesök, utan också ökade administrativa och personalrelaterade kostnader för kommunerna.

Nämnden ställer sig dock positiv till att de fristående skolorna också ska omfattas av arkivlagen, eftersom arkiven utgör en del av det nationella kulturarvet. Mot bakgrund av detta invänder nämnden mot förslaget, kopplat till införandet av en insynslag, att arkiveringsskyldigheten ska vara begränsad till sju år.

Övriga synpunkter

Grundskolenämnden önskar lyfta att nämnden har erfarenhet av att vissa fristående huvudmän inte dokumenterar och fattar skriftliga beslut på samma sätt som de offentliga huvudmännen gör. Nämnden vill därför framföra att det finns en risk för att fristående huvudmän skulle kunna vägra att lämna ut uppgifter som grundskolenämnden behöver i sin verksamhet för det fall att en insynslag skulle införas, och att lagstiftaren bör ta höjd för detta.

Slutligen noterar nämnden att de lättnadsregler som föreslås skulle innebära att den enskildes rätt att vara anonym (frågeförbudet i 2 kap. 18 § TF) inte gäller i förhållande till de fristående verksamheterna. Grundskolenämnden bedömer att ett sådant förfarande skulle strida mot de demokratiska värden som frågeförbudet bygger på, och anser att frågeförbudet även bör gälla i förhållande till de fristående verksamheterna. De argument som framförs i utredningen (bl.a. lättnadsregeln att skolor ska kunna välja form för utlämnande) väger enligt nämnden inte lika tungt som de intressen som frågeförbudet skyddar – bl.a. en fungerande insyn och skydd mot repressalier.

Ordförande Sara Wettergren (L)

Förvaltningsdirektör Peter Lindberg